

การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวสำหรับ
นักเรียนผู้สูงอายุ

Capacity Building in Foreign Language and Tourism Learning for Elderly Students

ทัศนีย์ จันต๊ะ¹ อัจฉรา ปุราคม¹ สุภิญญา ปัญญาสิทธิ์¹ จิราภรณ์ กาแก้ว^{1*} และนิตยา แสงชื่น¹
Tassanee Juntiya¹ Atchara Purakom¹ Suphinya Panyasi¹ Jiraporn Kakaew^{1*}
and Nittaya Sangchuen¹

Received: May 5, 2021; Revised: July 22, 2021; Accepted: August 5, 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศ และการท่องเที่ยวสำหรับนักเรียนผู้สูงอายุ 2) เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพและสมรรถนะในการใช้ภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวของนักเรียนผู้สูงอายุ ก่อนและหลังฝึกอบรม 3) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนผู้สูงอายุ กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุอายุ 55 ปีขึ้นไป จำนวน 50 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงโดยที่กลุ่มตัวอย่างยินยอมเข้าร่วมการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) ชุดการฝึกอบรมประกอบไปด้วย แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 8 แผน 2) แบบประเมินศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 3) แบบทดสอบประเมินศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวจำนวน 40 ข้อ แยกเป็นแบบทดสอบประเมินศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.25 - 0.78 ค่าความยากตั้งแต่ 0.25 - 0.76 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75 และแบบทดสอบประเมินศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวจำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.27 - 0.93 ค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.37 - 0.86 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 ใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ T-Test Dependent Samples ผลการวิจัยพบว่า 1) ศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศ และการท่องเที่ยวสำหรับนักเรียนผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูง 2) ศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้การใช้ภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยว หลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) ระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้; ด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยว; นักเรียนผู้สูงอายุ

¹ คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นครปฐม

¹ Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University Nakhonpathom

* Corresponding Author E - mail Address: jiraporn.pr@ku.th

Abstract

The objectives of this research were to 1) develop foreign language learning and tourism learning capacity and competency of elderly students; 2) compare the foreign language learning and the tourism learning capacity and competency of elderly students before and after participating in the program; 3) study the satisfaction level of elderly students after participating in the program. Population included elderly students aged 55 years or over. Sample comprised 50 members selected using purposive sampling technique. Data collection tools for this research consisted of 1) 8 lesson plans; 2) a five-point Likert Scale learning capacity and competency assessment form; 3) a 40-item assessment form for evaluating the capacity and competency in foreign language and tourism; a 20-item assessment form for evaluating the capacity and competency in foreign language with discriminating power of 0.25 - 0.78, item difficulty of 0.25 - 0.76 and reliability of 0.75 and a 20-item assessment form for evaluating the capacity and competency in tourism with discriminating power of 0.27 - 0.93, item difficulty of 0.37 - 0.86 and reliability of 0.89; and 4) a five-point Likert Scale questionnaire consisting of 12 questions for evaluating the satisfaction level on the capacity building program in foreign language and tourism learning with reliability of 0.93. Statistics used for data analysis included mean, standard deviation, percentage, and dependent sample t-test. The findings revealed that: 1) foreign language and tourism learning capacity and competency of elderly students was at high level; 2) the foreign language and tourism learning capacity and competency of elderly students after participating in the program showed a highly statistically significant increase at the .01 level; 3) the satisfaction level of elderly students over all was at the highest level.

Keywords: Learning Capacity and Competency; Foreign Language and Tourism; Elderly Students

บทนำ

ประเทศไทยกำลังเคลื่อนเข้าสู่ระยะที่เรียกว่า “สังคมภาวะประชากรสูงอายุ” สาเหตุหลักอันเนื่องมาจากการลดลงของภาวะเจริญพันธุ์อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการเพิ่มจำนวนและสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุ และส่งผลกระทบต่อสังคมและระบบเศรษฐกิจ ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรของประเทศในอนาคต (ชมพูนุท, 2556) ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชากรผู้สูงอายุของประเทศไทย จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรนี้ ทำให้เกิดการสังเคราะห์รูปแบบของการจัดสวัสดิการทั้งด้านกายภาพและการศึกษาให้กับประชากรกลุ่มผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (เดโช และคณะ, 2561) ประเด็นสำคัญ คือ สังคมไทยต้องมีการวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อเตรียมพร้อมรองรับประชากรวัยสูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะกลุ่มประชากรผู้สูงอายุที่มีภาวะพหุติดพลัง (Active Aging) (World Health Organization,

2002) ซึ่งเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ของสังคมไทย หนึ่งในยุทธศาสตร์ดังกล่าวคือ การจัดการเรียนรู้ของผู้สูงอายุในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย การพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตให้ผู้สูงอายุที่เข้าศึกษาในหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น โดยจัดให้มีการจัดบริการสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุมากขึ้น (กิตติศักดิ์, 2562) ผู้สูงอายุนั้นเมื่ออายุเพิ่มขึ้นน้ำหนักสมองจะลดลงจากการสูญเสียเซลล์สมอง ส่งผลให้การติดต่อของใยประสาทรับความรู้สึก มีทักษะการสื่อสารเสื่อมถอยลง เช่น การลืมคำพูดต่าง ๆ ที่ใช้ในการสื่อสารกับบุคคลรอบข้าง ทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสาร (รุ่งนภา และจิราพร, 2561) ผู้สูงอายุจึงมีความต้องการในการดูแลสุขภาพและพัฒนาศักยภาพตัวเองในระดับมาก (ปริญดา, 2563) แต่ความสุขที่แท้จริงสำหรับผู้สูงอายุนอกจากการได้เพิ่มสมรรถภาพทางกายแล้ว ยังต้องการการเพิ่มสมรรถนะในด้านอื่น ๆ อีกด้วย (กมลพัชร และคณะ, 2563) แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพและการเสริมสร้างศักยภาพที่เป็นแนวคิดสำคัญได้ให้ความหมายของการเสริมสร้างศักยภาพไว้ว่า การสร้างสภาพแวดล้อมที่ทำให้เกิดความเหมาะสมหรือเอื้ออำนวยนโยบายและกรอบแนวทางด้านกฎหมาย การพัฒนาเชิงสถาบันรวมทั้งการมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการบริหารจัดการ (United Nations Development Programme, 2009) ดังนั้นเพื่อให้การเรียนรู้การสอนมีประสิทธิภาพ ควรมีการเตรียมการและข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับผู้สูงอายุ รวมถึงการฝึกอบรมและพัฒนาผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ และสนองตอบต่อความต้องการของผู้สูงอายุ (Maderer, P. and Skiba, A., 2006) กิจกรรมที่จัดสำหรับผู้สูงอายุต้องได้รับการพัฒนาบนฐานของแนวคิดและเจตคติด้านบวกและการจัดประสบการณ์จริงให้แก่ผู้สูงอายุให้สามารถปฏิบัติได้จริง ความเป็นอิสระ ปราศจากอคติ โดยเน้นการกระตุ้นจิตใจผู้สูงอายุ โดยคำนึงถึงจิตวิทยาพื้นฐานของผู้สูงอายุ ตลอดจนสภาพปัญหาทางด้านร่างกาย (อาชญญา, 2559; Gray, H., 1999) อีกทั้งปัญหาที่สำคัญ 3 ด้านของผู้สูงอายุ คือ ด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพตนเอง ด้านออกกำลังกาย และด้านโภชนาการ หนึ่งในข้อเสนอแนะในการพัฒนา คือ อบรมให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุและผู้ดูแลผู้สูงอายุ (ประจักษ์, 2563)

คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้กิจกรรมทางกายผู้สูงอายุแบบองค์รวม เพื่อรองรับภารกิจที่ยากและมีความซับซ้อนทั้งในเชิงสุขภาพและจิตวิทยา-สังคมของผู้สูงอายุที่มีภาวะพฤติกรรมซึ่งมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว คณะผู้วิจัยในฐานะบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินงานจัดการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงอายุ และโรงเรียนผู้สูงอายุหลายแห่งพบว่า การจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นกระบวนการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ มุ่งสร้างเสริมทักษะต่าง ๆ ทางการรับรู้และทางสังคมที่จะสามารถเข้าถึง เข้าใจ และใช้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและบำรุงรักษาสุขภาพของผู้สูงอายุให้มีภาวะพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ชมรมผู้สูงอายุและโรงเรียนผู้สูงอายุ ควรพัฒนาโปรแกรมกิจกรรมทางกายสำหรับผู้สูงอายุในลักษณะส่งเสริมกิจกรรมทางกายที่บ้านในชุมชน/ในกลุ่ม ลดภาวะพฤติกรรมเนือยนิ่ง (อัจฉรา และคณะ, 2562) และจากการสำรวจความคิดเห็นผู้สูงอายุ ยังพบว่านักเรียนผู้สูงอายุยังมีความสนใจที่จะได้เรียนรู้ในด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านภาษาต่างประเทศ และการท่องเที่ยว (อัจฉรา และคณะ, 2562) ซึ่งการเรียนรู้ในด้านภาษาต่างประเทศ และการท่องเที่ยว โดยที่รูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับยุคดิจิทัลเทคโนโลยีในอนาคต จำเป็นที่ผู้สูงอายุต้องพัฒนาการเรียนรู้ไม่สิ้นสุด แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบ Disruption Innovation จึงเป็นแนวคิดการเรียนรู้ผ่านโลกออนไลน์ (Online Learning) โดยผู้สอนพัฒนาวิธีการเรียนรู้จน

สามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนได้ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาสร้างผลิตภัณฑ์กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (วิชัย และมารุต, 2562) ดังนั้นจากแนวคิดและสถานการณ์ดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ให้กับผู้สูงอายุด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวที่จะทำให้ผู้สูงอายุเกิดการเรียนรู้ให้เท่าทันสังคมผู้สูงอายุและสามารถเข้าสู่ภาวะสูงวัยที่ประสบความสำเร็จ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศ และการท่องเที่ยว สำหรับนักเรียนผู้สูงอายุ
2. เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพและสมรรถนะในการใช้ภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวของนักเรียนผู้สูงอายุ ก่อนและหลังฝึกอบรม
3. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนผู้สูงอายุต่อการฝึกอบรม

สมมติฐาน

1. ศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศ และการท่องเที่ยวของนักเรียนผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูง
2. ศักยภาพและสมรรถนะในการใช้ภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวของนักเรียนผู้สูงอายุ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนผู้สูงอายุต่อการฝึกอบรมอยู่ในระดับดี

การทบทวนวรรณกรรม

1. ทฤษฎีผู้สูงอายุแบ่งเป็น 3 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีทางชีววิทยา (Biological Theory) กล่าวคือ ความชราเป็นภาวะถดถอยของร่างกาย (Senescence) ซึ่งเป็นสภาวะที่ร่างกายเข้าสู่วัยชรา ภาวะถดถอยของร่างกายเป็นกระบวนการที่เซลล์ต่าง ๆ ภายในร่างกายเสื่อมสภาพลง (C. Jessie Jones, and Debra J. Rose, 2005) จากการศึกษาอายุมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยจะปรากฏออกมาในสภาวะที่ร่างกายทำงานไม่เป็นปกติ และถดถอยลงเรื่อย ๆ ตามระยะเวลาที่ผ่านไป โดยแบ่งกลุ่มทฤษฎีทางชีววิทยาออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย (1) ทฤษฎีด้านพันธุกรรม (Genetic Theory) ซึ่งมุ่งเน้นอธิบายบทบาทการถ่ายทอดทางพันธุกรรมที่เป็นตัวควบคุมความแก่ชราของมนุษย์ โดยมียีนบางตัวที่เป็นตัวควบคุมอัตราเร่งให้เกิดการแก่ชราให้เกิดขึ้นอย่างช้า ๆ หรือรวดเร็ว และมียีนอีกหลายพันยีนที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาพยาธิสภาพของโรค (2) ทฤษฎีการทำลาย (Damage Theories) อธิบายถึงสิ่งมีชีวิตมีอายุมากขึ้น อวัยวะมีการใช้งานมาก ย่อมเสื่อมได้ง่ายและเร็วขึ้น อวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายมีการใช้งานมากขึ้น เกิดการเสื่อมถอย หรือเกิดการเปลี่ยนแปลง เนื้อเยื่อและอวัยวะที่ถูกทำลาย ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้การทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ลดลง และเกิดการเสียชีวิตในที่สุด และ (3) ทฤษฎีการไม่สมดุล (Gradual Imbalance Theories) เมื่อเข้าสู่กระบวนการแก่ชรา ร่างกายมีการทำหน้าที่ผิดปกติ ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องหรือความไม่สมดุลของการเผาผลาญพลังงานและฮอร์โมนที่ผลิตออกมา จะส่งผลให้ทำงานลดลงของระบบประสาท และปฏิกิริยาสะท้อนกลับต่าง ๆ จะเชื่อมโยง และความสามารถในการจดจำลดลง รวมทั้งประสิทธิภาพการทำงานของต่อมไร้ท่อจะลดลง ทฤษฎีทางจิตวิทยา (Psychological Theory) ได้อธิบายเกี่ยวกับพัฒนาการจิตใจของบุคคลที่สัมพันธ์กับการนำไปสู่การประสบความสำเร็จในชีวิตของผู้สูงอายุหนึ่งในทฤษฎีที่นิยมกันมาก คือ ทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Human Needs) (Maslow, A. and Lowery, R., 1998) ได้อธิบายไว้ว่า มนุษย์มีความต้องการและต้องได้รับสิ่งที่ปรารถนา

ในระดับขั้นแรกไปจนถึงความต้องการขั้นสูงต่อไป ในขั้นสุดท้ายของชีวิตคือ ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-Actualization) ซึ่งเป็นความต้องการที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จในชีวิต และทฤษฎีทางสังคมวิทยา (Sociological Theory) โดยทฤษฎีกล่าวถึง แนวโน้มบทบาทของบุคคล สัมพันธภาพ และการปรับตัวทางสังคมในช่วงท้ายของชีวิต หรือเป็นทฤษฎีที่พยายามวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ผู้สูงอายุต้องมีสถานะทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป ทั้งพยายามที่จะช่วยให้มีการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

2. แนวคิดการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้สูงอายุเป็นกระบวนการในการพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุให้มีทักษะในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิต เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีถึงแม้ว่าในหลายภาคส่วนได้มีการจัดการศึกษาให้กับผู้สูงอายุในหลากหลายรูปแบบ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลสุขภาพของตนเอง ผู้สูงอายุสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และสามารถแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ได้โดยอาศัยการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยการเรียนรู้ตามหลักจิตวิทยาสังคม (Formosa, M., 2002) และแนวคิดกิจกรรมทางกายตามกฎบัตรโตรอนโต (อัจฉรา และเกษม, 2554) ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมผ่านกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการภายในบุคคลและเกิดขึ้นกับบุคคลตลอดชั่วชีวิต ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ตลอดชีวิตต่อสังคม ได้แก่ การส่งเสริมการจ้างงาน ลดค่าใช้จ่ายจากการไม่ถูกจ้างงาน ได้รับเงินจากภาษีเพิ่มขึ้น การลดค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพจากการที่บุคคลมีสุขภาพดีขึ้นและการมีส่วนร่วมของประชาชน และชุมชน ถึงแม้จะมีรูปแบบที่หลากหลายในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ แต่เนื่องจากผู้สูงอายุมีลักษณะที่แตกต่างจากวัยอื่นที่อาจต้องนำมาพิจารณาประกอบการจัดการศึกษา เช่น ความสามารถในการจำ การเรียนรู้ช้าลง และการเปลี่ยนแปลงของระบบประสาท เช่น ความสามารถในการส่งสัญญาณประสาทช้าลง ผู้สูงอายุจึงต้องการเวลาในการเรียนมากกว่าปกติ (ศิริรัตน์, 2558) อีกทั้งการดำเนินการเพื่อพัฒนาสุขภาพของผู้สูงอายุทั้ง 4 มิติคือ ด้านกาย ด้านจิตใจ ด้านปัญญา และด้านสังคม ระบบการจัดการสุขภาพและสวัสดิการผู้สูงอายุของโรงเรียนผู้สูงอายุด้านร่างกาย ส่งเสริมสุขภาพทางกาย อาหารและโภชนาการ การออกกำลังกาย และมีการตรวจสุขภาพเป็นประจำ ด้านสังคมเน้นให้มีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้สูงอายุและมีการจัดสายด่วนผู้สูงอายุ ด้านจิตใจผ่านกิจกรรมนันทนาการและธรรมบำบัด และด้านสติปัญญาผ่านกิจกรรมทางวิชาการ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และการประเมินระบบการจัดการสุขภาพและสวัสดิการผู้สูงอายุของโรงเรียนผู้สูงอายุ มีความถูกต้องของระบบ ความเหมาะสมของระบบความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ (สุพรด และคณะ, 2563)

3. แนวคิดการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อการท่องเที่ยว การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อการท่องเที่ยวมีแนวคิดมาจากการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่ง Nunan, D. (Nunan, D., 1991) และ Nunan, D. and Lamb, C. (Nunan, D. and Lamb, C., 1996) อธิบายลักษณะกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารว่า คือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์จริงหรือการใช้ภาษาอย่างมีความหมาย เช่น เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูล (Information Sharing) หรือการปฏิสัมพันธ์ (Interaction)

ลักษณะพื้นฐานของการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีดังนี้

1. เน้นการเรียนรู้โดยวิธีสื่อสารผ่านการปฏิสัมพันธ์โดยใช้ภาษาเป้าหมาย (Target Language)
2. เน้นการใช้สื่อและเนื้อหาที่เป็นของจริง (Authentic Material)
3. เน้นทั้งทักษะภาษา (Language Skills) และกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process)

4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียน
5. เชื่อมต่อระหว่างการเรียนภาษาในชั้นเรียนกับการเรียนและการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง

สถานการณ์จำลองเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนมักจะนำมาใช้เพื่อพัฒนาทักษะการพูดเพื่อส่งเสริมความสามารถในการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง โดยสถานการณ์จำลองเป็นกิจกรรมที่จัดบริบทการเรียนการสอนให้เลียนแบบสถานการณ์จริงให้ใกล้เคียงมากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ที่สามารถเกิดขึ้นได้จริงอย่างอัตโนมัติเหมาะสมกับบทบาทของตนเองและบทบาทของผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ด้วยเพื่อการสื่อสารบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (พวงมณี, 2550)

4. กระบวนการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ (Capacity and Performance Building) จากแนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพและการเสริมสร้างสมรรถนะที่เป็นแนวคิดสำคัญได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nation Development Program) (United Nations Development Programme, 2009) ได้ให้ความหมายของ การเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถนะว่า หมายถึง การสร้างสภาพแวดล้อมที่ทำให้เกิดความเหมาะสมหรือเอื้อต่อนโยบาย และกรอบแนวทางด้านกฎหมาย การพัฒนาเชิงสถาบันรวมทั้งการมีส่วนร่วมของชุมชน (โดยเฉพาะอย่างยิ่งของผู้หญิง) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการบริหารจัดการ นอกจากนี้การเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถนะนั้น เป็นการสร้างขีดความสามารถที่ต้องอาศัยการดำเนินการเป็นระยะยาว เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องที่ผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมดต้องมีส่วนร่วม

5. หลักสูตรการศึกษาและพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะผู้เรียน ศักยภาพและสมรรถนะด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ อุปนิสัย หรือบุคลิกภาพของผู้สูงอายุ เพื่อที่จะนำไปประยุกต์ใช้ชีวิตประจำวันในสังคมผู้สูงอายุ และการสื่อสารต่างประเทศและการท่องเที่ยว ให้เกิดผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สมรรถนะสำคัญซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ศักยภาพของนักเรียนผู้สูงอายุ 4 ประการ ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิด ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการใช้ชีวิตในสังคมผู้สูงอายุ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยรูปแบบการวิจัยก่อนมีแบบการวิจัยเชิงทดลอง (Pre-Experimental Design) แบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลัง (One-Group Pretest-Posttest Design) ขอบเขตของการศึกษามีดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 55 ปีเป็นต้นไป มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และอาศัยอยู่ในพื้นที่ของเขตพื้นที่จังหวัดนครปฐม หรือพื้นที่จังหวัดใกล้เคียงในเขตพื้นที่ภาคกลางตะวันตก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป จำนวน 50 คน และสมัครเข้าร่วมการฝึกอบรมในศูนย์นวัตกรรมการเรียนรู้กิจกรรมทางกายผู้สูงอายุแบบองค์รวม คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งคุณสมบัติการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ เป็นบุคคลที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาขึ้นไป หรือมีประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษ มีความสมัครใจเข้าร่วมดำเนินการวิจัยและพัฒนา และต้องไม่มีข้อจำกัดทางร่างกาย ความพิการ และไม่มีภาวะเจ็บป่วยหนัก ก่อนเริ่มดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้อธิบายชี้แจงวัตถุประสงค์การดำเนินโครงการฯ เกณฑ์การเข้าร่วม รวมทั้งการขอถอนตัว และ

ให้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนผู้สูงอายุที่สนใจเข้าร่วมโครงการฯ ลงนามในใบยินยอมการเข้าร่วมดำเนินการวิจัย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 80 และเป็นเพศชายจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20 วุฒิมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 54 ระดับมัธยมศึกษาจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38 และระดับประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 8

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 ชุดฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรม รายละเอียดของกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผล และสื่อการเรียนการสอนจำนวน 1 ชุด ประกอบไปด้วย เนื้อหาจำนวน 8 บท ได้แก่ General English1, General English2, Tourist Information1, Tourist Information2, At the Temple1, At the Temple2, At the Market1 และ At the Market2 ประเมินความสอดคล้องของชุดฝึกอบรมและองค์ประกอบสมรรถนะ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบได้ค่าระดับความเหมาะสมมากที่สุด และความสอดคล้องของชุดฝึกอบรมและองค์ประกอบสมรรถนะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.93

2.2 แบบประเมินศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ สูงที่สุด สูง ปานกลาง ต่ำ และต่ำที่สุด โดยคณะผู้วิจัยประเมินศักยภาพและสมรรถนะนักเรียนผู้สูงอายุ 4 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ความสามารถในการคิด ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบค่าความเหมาะสม และค่าความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ได้ค่าระดับความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีเกณฑ์การประเมินและการแปลผล ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00	ผลประเมินศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้อยู่ในระดับสูงสุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50	ผลประเมินศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ในระดับสูง
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50	ผลประเมินศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50	ผลประเมินศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ในระดับต่ำ
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50	ผลประเมินศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ในระดับต่ำที่สุด

2.3 แบบทดสอบประเมินศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวสำหรับนักเรียนผู้สูงอายุ เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) 3 ตัวเลือก และเป็นแบบจับคู่ (Matching) จำนวน 40 ข้อ ประกอบด้วย เนื้อหาด้านการท่องเที่ยวจำนวน 20 ข้อ และเนื้อหาด้านภาษาต่างประเทศจำนวน 20 ข้อ เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC) ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้อง

ระหว่างแบบทดสอบกับเนื้อหา และนำคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 - 1.00 (บุญชม, 2553) ค่าคุณภาพของแบบทดสอบประเมินศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.25 - 0.76 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.25 - 0.78 และค่าความเชื่อมั่น KR - 20 = 0.75 และ ค่าคุณภาพของแบบทดสอบประเมินศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้การท่องเที่ยวนั้นมีค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.37 - 0.86 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.27 - 0.93 และค่าความเชื่อมั่น KR - 20 = 0.89

2.4 แบบประเมินระดับความพึงพอใจของนักเรียนผู้สูงอายุ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านวิทยากร 3) ด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ และ 4) ด้านระยะเวลา สถานที่ และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จำนวนทั้งสิ้น 12 ข้อ ซึ่งสร้างเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ หาความเชื่อมั่น (Reliability) นั้น เป็นค่าที่ใช้ให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ เพียงใด โดยการนำแบบสอบถามไปทดสอบ ก่อนนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด จากกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และนำข้อมูลนั้นที่ได้มาทดสอบค่าความเชื่อมั่นหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าความเชื่อมั่นของข้อคำถามมีค่า 0.80 โดยมีค่ามากกว่า 0.70 แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นสูง (บุญชม, 2553) โดยมีเกณฑ์การประเมิน และการแปลผล ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00	นักเรียนผู้สูงอายุมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50	นักเรียนผู้สูงอายุมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50	นักเรียนผู้สูงอายุมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50	นักเรียนผู้สูงอายุมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50	นักเรียนผู้สูงอายุมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยเก็บข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้าร่วมโครงการฯ จากแบบสอบถามโดยเจ้าหน้าที่บริหาร โครงการฯ และนิสิตช่วยงาน จากนั้นจัดโครงการปฐมนิเทศนักเรียนผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการฯ และประเมิน ศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวก่อนเข้าร่วมโครงการฯ โดยใช้แบบทดสอบฯ โดยคณะผู้วิจัย ลำดับต่อไปดำเนินโครงการฯ ตามระยะเวลาที่กำหนด โดยเรียน สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 4 ชั่วโมง จนครบ 8 ครั้ง จำนวน 4 สัปดาห์ โดยใช้แบบฝึกอบรมฯ ต่อจากนั้น คณะผู้วิจัยประเมินศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยว โดยใช้แบบประเมินศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ ขึ้นตอนสุดท้ายคือ การจัดโครงการปัจฉิมนิเทศ นักเรียนผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการฯ และประเมินศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศ และการท่องเที่ยวหลังเข้าร่วมโครงการฯ โดยใช้แบบทดสอบฯ โดยคณะผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการ

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยการใช้ชุดฝึกอบรม แผนการเรียนรู้ แบบประเมินศักยภาพและ สมรรถนะนักเรียนผู้สูงอายุ และแบบประเมินระดับความพึงพอใจ ใช้สถิติดังนี้ วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการเปรียบเทียบศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ ของนักเรียนผู้สูงอายุ โดยการทดสอบค่าที (T-Test Dependent Samples)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศ และการท่องเที่ยวสำหรับนักเรียนผู้สูงอายุ ส่วนที่ 2 การเปรียบเทียบศักยภาพและสมรรถนะในการใช้ภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวของนักเรียนผู้สูงอายุ ก่อนและหลังฝึกอบรม และส่วนที่ 3 การศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนผู้สูงอายุต่อการฝึกอบรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 การพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศ และการท่องเที่ยวสำหรับนักเรียนผู้สูงอายุ

ผลวิเคราะห์ศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวของนักเรียนผู้สูงอายุ จากทีมวิทยากรจำนวน 3 ท่าน ประเมินศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวของนักเรียนผู้สูงอายุจำนวน 4 ด้าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวของนักเรียนผู้สูงอายุ

ศักยภาพและสมรรถนะที่ประเมิน	($\bar{X}$)	(S.D.)	การแปลผล
1. ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ			
1.1 สามารถสนทนาได้ตอบได้	3.40	0.989	ระดับปานกลาง
1.2 สามารถพูดออกเสียงภาษาอังกฤษ	3.22	1.075	ระดับปานกลาง
1.3 สามารถใช้คำศัพท์อย่างเหมาะสม	3.64	1.064	ระดับสูง
1.4 มีความคล่องแคล่วในการพูดภาษาอังกฤษ	3.46	0.952	ระดับปานกลาง
สรุปผลการประเมิน	3.43	1.020	ระดับปานกลาง
2. ความสามารถในการคิด			
2.1 สามารถคิดอย่างสร้างสรรค์	3.56	0.972	ระดับสูง
2.2 สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้	3.52	0.995	ระดับสูง
สรุปผลการประเมิน	3.54	0.983	ระดับสูง
3. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี			
3.1 สามารถเลือกและใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสม	4.2	0.782	ระดับสูง
3.2 มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี	4.24	0.771	ระดับสูง
สรุปผลการประเมิน	4.22	0.777	ระดับสูง
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต			
4.1 สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้เหมาะสมตามวัย	4.6	0.495	ระดับสูงที่สุด
4.2 สามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้	4.64	0.485	ระดับสูงที่สุด
4.3 สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	4.4	0.670	ระดับสูง

ตารางที่ 1 ผลการประเมินศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวของนักเรียนผู้สูงอายุ (ต่อ)

ศักยภาพและสมรรถนะที่ประเมิน	($\bar{X}$)	(S.D.)	การแปลผล
4.4 สามารถหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง	4.62	0.490	ระดับสูงที่สุด
สรุปผลการประเมิน	4.57	0.535	ระดับสูงที่สุด
สรุปผลการประเมินในภาพรวม	3.96	0.811	ระดับสูง

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวของนักเรียนผู้สูงอายุ จากทีมวิทยากรจำนวน 3 ท่าน ประเมินศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวของนักเรียนผู้สูงอายุ จำนวน 4 ด้าน แสดงให้เห็นว่า ศักยภาพและสมรรถนะที่นักเรียนผู้สูงอายุมีสูงที่สุด คือ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.535) รองลงมาคือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.777) ลำดับต่อมาคือ ความสามารถในการคิด ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.983) และลำดับสุดท้ายคือ ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 1.020) โดยรวมศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวของนักเรียนผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.811)

ส่วนที่ 2 การเปรียบเทียบศักยภาพและสมรรถนะในการใช้ภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวของนักเรียนผู้สูงอายุ ก่อนและหลังฝึกอบรม

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศของนักเรียนผู้สูงอายุก่อนและหลังใช้ชุดฝึกอบรม

n = 50					
คะแนน	($\bar{X}$)	(S.D.)	t	df	p
pre	10.24	2.12	16.13	49	.00**
post	15.40	1.30			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศของนักเรียนผู้สูงอายุก่อนและหลังใช้ชุดฝึกอบรมพบว่า ก่อนการใช้ชุดฝึกอบรม ($\bar{X} = 10.24$, S.D. = 2.12) และหลังการใช้ชุดฝึกอบรม ($\bar{X} = 15.40$, S.D. = 1.30) ซึ่งมีค่าที่ ($t = 16.13$) ที่มีผลการเปรียบเทียบศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศหลังใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวของนักเรียนผู้สูงอายุก่อนและหลังใช้ชุดฝึกอบรม

n = 50

คะแนน	($\bar{X}$)	(S.D.)	t	df	p
pre	10.24	2.43	12.09	49	.00**
post	14.68	1.99			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวของนักเรียนผู้สูงอายุก่อน และหลังใช้ชุดฝึกอบรมพบว่า ก่อนการใช้ชุดฝึกอบรม ($\bar{X} = 10.24$, S.D. = 2.43) และหลังการใช้ชุดฝึกอบรม ($\bar{X} = 14.68$, S.D. = 1.99) ซึ่งมีค่าที่ ($t = 12.09$) ที่มีผลการเปรียบเทียบศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวหลังใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ดังนั้นจากตารางที่ 2 - 3 แสดงให้เห็นว่านักเรียนผู้สูงอายุมีศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวหลังใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 แสดงว่าชุดฝึกอบรมส่งเสริมให้นักเรียนผู้สูงอายุมีศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวหลังการฝึกอบรมสูงขึ้น

ส่วนที่ 3 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนผู้สูงอายุต่อการฝึกอบรม ได้แบ่งรายการประเมินระดับความพึงพอใจของนักเรียนผู้สูงอายุต่อการฝึกอบรม ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านเนื้อหา ประกอบด้วย หัวข้อที่เรียนน่าสนใจ และเนื้อหาการเรียนมีประโยชน์
2. ด้านวิทยากร ประกอบด้วย วิทยากรมีความรู้ ในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี วิทยากรมีเทคนิควิธีการนำเสนอที่เหมาะสมและกระตุ้นความสนใจผู้เรียน วิทยากรสามารถสื่อสารและถ่ายทอดความรู้ให้กับครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ เข้าใจง่าย และวิทยากรมีกิจกรรมการอบรมน่าสนใจ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้
3. ด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ประกอบด้วย ความสามารถในการนำความรู้ภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ความสามารถในการนำความรู้ภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวที่ได้มาปรับใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้จริง และความสามารถในการใช้ความรู้ภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวที่ได้ไปเผยแพร่ให้กับผู้อื่นได้
4. ด้านระยะเวลา สถานที่ และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ประกอบด้วย ความเหมาะสมของระยะเวลาในการเรียน ความเหมาะสมของสถานที่ ความพร้อมความเหมาะสมของเอกสารและอุปกรณ์ในการเรียน

ผลปรากฏว่าค่าร้อยละระดับความพึงพอใจของนักเรียนผู้สูงอายุหลังใช้ชุดฝึกอบรม ศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวที่เรียงตามลำดับ พบว่า

1. ด้านเนื้อหาหัวข้อที่เรียนน่าสนใจอยู่ในระดับมากที่สุด (87.5 %)
2. ด้านวิทยากรหัวข้อวิทยากรมีความรู้ในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดีอยู่ในระดับมากที่สุด (80 %)

3) ด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ หัวข้อสามารถนำความรู้ภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อยู่ในระดับมากที่สุด (55 %)

4) ด้านระยะเวลา สถานที่ และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ หัวข้อความเหมาะสมของระยะเวลาในการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด (55 %)

ในภาพรวมระดับความพึงพอใจของนักเรียนผู้สูงอายุหลังใช้ชุดฝึกอบรมศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด

นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมโครงการได้เสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงการฝึกอบรมดังกล่าวนี้ว่าเป็นโครงการที่ดี ทีมวิทยากรน่ารัก สอนดี เป็นกันเอง มีการฝึกปฏิบัติ ทำให้บรรยากาศไม่ตึงเครียด และต้องการให้จัดโครงการในลักษณะต่อเนื่องไปอีก

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

คณะผู้วิจัยได้สรุปและอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ผลวิเคราะห์ศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวของนักเรียนผู้สูงอายุ ที่ประเมินศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวของนักเรียนผู้สูงอายุจำนวน 4 ด้าน มีผลการวิเคราะห์โดยรวมว่า ศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวของนักเรียนผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูง

2. ผลการเปรียบเทียบศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวของนักเรียนผู้สูงอายุก่อนและหลังใช้ชุดฝึกอบรมสูงขึ้นอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 แสดงว่านักเรียนผู้สูงอายุศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวของนักเรียนผู้สูงอายุหลังการฝึกอบรมสูงขึ้น

3. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนผู้สูงอายุหลังใช้ชุดฝึกอบรมสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างชุดฝึกอบรมศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวของนักเรียนผู้สูงอายุ โดยมีกระบวนการที่เป็นขั้นตอนเริ่มตั้งแต่ การคัดเลือกเนื้อหาจากความต้องการของนักเรียนผู้สูงอายุไปจนถึงได้ดำเนินการพัฒนาชุดฝึกอบรมตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่สอดคล้องกับรูปแบบของแนวทางการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) และแบบแผนการจัดการเรียนรู้ในยุค Disruption Innovation (วิชัย และ มารุต, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของระวี ลัจจโสภณ (ระวี, 2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาภาวะพลัดพลังผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสถานภาพที่ดีให้ผู้สูงอายุมีบทบาทในชุมชน โดยให้ความสำคัญในประเด็นต่าง ๆ เช่น การดำเนินกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ และจัดทำเป็นแผนดำเนินโครงการ นอกจากนี้ยังเชิญผู้ที่มีความรู้ในชุมชนและสถาบันการศึกษาใกล้เคียงมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุ กิจกรรมส่วนใหญ่ของชมรมผู้สูงอายุเป็นกิจกรรมในด้านนันทนาการ และการให้ความรู้แก่สมาชิก เช่น การอ่านหนังสือและแนะนำหนังสือ การเล่นเกม การฝึกอบรมงานศิลปะ หัตถกรรม การท่องเที่ยว การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแล

สุขภาพร่างกายและจิตใจ การให้คำปรึกษาด้านสุขภาพและการปฏิบัติตัวเมื่อสูงอายุ และสอดคล้องกับงานวิจัยของอาชัญญา รัตนอุบล, สาริพันธุ์ ศุภวรรณ, วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา, มนัสวาสน์ มนัสวาสน์, วรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา, ปาน กิมปี, ญัฐลักษณ์ ศรีมีชัย, สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล และระวี ลัจจโสภณ (อาชัญญา และคณะ, 2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษา/การเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ ซึ่งได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษา/การเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุในประเทศ และต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จ เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการการจัดการศึกษา/การเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุในประเทศไทย และเพื่อจัดทำรูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษา/การเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุพบว่า มีการดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นระบบในการหาความต้องการ การวางแผน การจัดทำโครงการการดำเนินการ และการประเมินผล และยังพบว่า ผู้สูงอายุมีปัญหาสุขภาพทางกายมากที่สุด สำหรับความต้องการการส่งเสริมการจัดการศึกษา/เรียนรู้ สำหรับการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษา/การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมการเรียนรู้พบว่า มีความต้องการด้านความเชี่ยวชาญของวิทยากร/ผู้สอนมากที่สุด รูปแบบและแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษา/การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ ประกอบด้วย รูปแบบมหาวิทยาลัยวัยที่สาม รูปแบบศูนย์เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุในชุมชน รูปแบบเมือง/ชุมชนสำหรับผู้สูงอายุรูปแบบชมรมผู้สูงอายุ/สโมสรผู้สูงอายุ และรูปแบบการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุตามอัธยาศัย และแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษา/การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ

ในภาพรวมระดับความพึงพอใจของนักเรียนผู้สูงอายุหลังใช้ชุดฝึกอบรมศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด อีกทั้งเนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนผู้สูงอายุได้มีการฝึกทั้งในห้องเรียน และแบบออนไลน์ รวมถึงการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์เสมือนจริง เช่น แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยการบริหารจัดการกิจกรรมนันทนาการเพื่อผู้สูงอายุของเทศบาล ตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ของสุวรรณ เตชะธีระปรีดา (สุวรรณ, 2557) ที่ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจและต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการที่ชุมชนและหน่วยงานราชการจัดให้ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากโดยกิจกรรมทางสังคมมีความพึงพอใจและต้องการเข้าร่วมงานเทศกาลงานบุญ งานประเพณีงานเทศกาลต่าง ๆ กิจกรรมการออกกำลังกายมีความพึงพอใจและต้องการทำกายบริหารกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความพึงพอใจและต้องการเข้าร่วมการเดินทางท่องเที่ยวตามโบราณสถานต่าง ๆ และสอดคล้องกับ Boulton-Lewis, G. and Purdie, N. (Boulton-Lewis, G. and Purdie, N., 2010) ที่ได้ทำการศึกษารายงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาผู้สูงอายุแล้วพบว่า ผู้สูงอายุต้องการเรียนรู้รูปแบบใหม่ ๆ แตกต่างจากอดีต รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ นั่นคือ การให้ผู้สูงอายุเรียนรู้โดยการอาศัยประสาทสัมผัสการได้ยินและประสาทสัมผัสด้วยการมองเห็น ดังนั้นการจัดกิจกรรมที่หลากหลายในการอบรมอาจช่วยส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ควรนำชุดการฝึกอบรมศักยภาพและสมรรถนะการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวและนวัตกรรมการศึกษาไปใช้ในโรงเรียนผู้สูงอายุที่อื่น ๆ ที่สนใจ เพื่อการส่งเสริมสุขภาพและสร้างผู้นำการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป

1.2 ศูนย์นวัตกรรมการเรียนรู้กิจกรรมทางกายผู้สูงอายุแบบองค์รวม คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ควรเป็นต้นแบบและขยายผลการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ

1.3 มหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษาต่าง ๆ สามารถนำรูปแบบภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยว สำหรับผู้สูงอายุไทยไปพัฒนาหลักสูตรในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบัน เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายและยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยเพื่อเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถนะในกลุ่มสาระวิชาอื่น ๆ ด้วย เช่น กิจกรรมทางกาย นันทนาการและการท่องเที่ยว ทักษะอาชีพในยามว่าง เกษตรเพื่อสุขภาพ การสื่อสาร การบริหารสมอง และศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

2.2 ควรมีการทำวิจัยต่อยอดเพื่อส่งเสริมกลุ่มผู้สูงอายุที่มีศักยภาพและสมรรถนะด้านภาษาต่างประเทศและการท่องเที่ยวเพื่อสร้างกลุ่มผู้นำชุมชนการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป

2.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ควรมีนโยบายและจัดสรรงบประมาณในการจัดฝึกอบรมทักษะความรู้ และทักษะปฏิบัติให้กับผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากคณะผู้วิจัยได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการวิจัยมุ่งเป้า วิทยาเขตกำแพงแสน ประจำปี 2562 ของกองบริหารการวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหลาย ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะท่านคณบดี ท่านหัวหน้าภาควิชาครุศึกษา ท่านหัวหน้าภาควิชาพลศึกษาและกีฬา และท่านหัวหน้าศูนย์การเรียนรู้กิจกรรมทางกายผู้สูงอายุแบบองค์รวม คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นอย่างสูงที่ได้ความอนุเคราะห์ สนับสนุน และให้เกียรติในพิธีเปิดและปิดโครงการอบรมผู้สูงอายุในครั้งนี้ ขอขอบคุณคณะผู้วิจัย เจ้าหน้าที่ นิสิตช่วยงาน รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกท่านทุกฝ่าย สำหรับความร่วมมือ ร่วมแรง และร่วมใจ จนทำให้โครงการวิจัยนี้สำเร็จและได้รับคำชมเชยจากคณะผู้บริหารวิทยาเขตฯ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ที่สละเวลาในการตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือวิจัย และขอขอบคุณนักเรียนผู้สูงอายุทุกท่านที่ตั้งใจ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีเยี่ยมในการเข้าร่วมโครงการครั้งนี้ คณะผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและความปรารถนาดีของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณ และขอบคุณไว้ในโอกาสนี้

References

- กมลพัชร วิสุทธิภักดี, ลิทธิ อีรสรณ์ และจุน นน่อแก้ว. (2563). การสร้างแบบตัวชี้วัดความสุขที่แท้จริงในการออกกำลังกายของผู้สูงอายุยุค 4.0. วารสารวิจัยและพัฒนาด้านสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา. ปีที่ 6, ฉบับที่ 1, หน้า 43-59
- กิตติศักดิ์ หลวงพันเทา. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่สำเร็จหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุ ตำบลพลับพลาไชย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน. ปีที่ 5, ฉบับที่ 2, หน้า 14-26
- ชมพูนุท พรหมภักดี. (2556). การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย (Aging Society in Thailand). สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. หน้า 1-19
- เดโช แสนภักดี, กษม ชนะวงศ์, ชวน แพนงปัสสา และผดุงศักดิ์ ศรีพักหอม. (2561). สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยในศตวรรษที่ 21: ผลกระทบ และรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ สุขความยั่งยืน. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย. ปีที่ 8, ฉบับที่ 2, หน้า 106-113
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- ประจักษ์ เพ็ญโพธิ์. (2563). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร. วารสารวิชาการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม. ปีที่ 4, ฉบับที่ 8, หน้า 210-223
- ปริญดา ทนคำ. (2563). กระบวนการพัฒนาคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ ในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุจังหวัดอุดรธานี. วารสารวิจัยและพัฒนาด้านสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา. ปีที่ 6, ฉบับที่ 2, หน้า 112-126
- พวงมณี ดันดวงศ์. (2550). การใช้สถานการณ์จำลองในการสอนภาษาอังกฤษท่องเที่ยว. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ. เข้าถึงเมื่อ (19 พฤษภาคม 2564). เข้าถึงได้จาก (<http://dspace.rmuk.ac.th/handle/123456789/1471>)
- ระวี สัจจโสภณ. (2556). อนาคตภาพรูปแบบเมืองแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาภาวะพลัมของผู้อยู่สูงอายุไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รุ่งนภา อุดมลาภ และจิราพร เกศพิชญวัฒนา. (2561). ผลของโปรแกรมการทบทวนชีวิตคู่ต่อภาวะของผู้ดูแลที่เป็นคู่สมรสผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม. วารสารพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ปีที่ 30, ฉบับที่ 3, หน้า 103-115
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล. (2562). การจัดการเรียนรู้ในยุค **Disruption Innovation**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้
- ศิริรัตน์ ปานอุทัย. (2558). โรงเรียนสร้างสุข ประยุกต์ไอทีช่วยผู้สูงอายุ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ. เข้าถึงเมื่อ (19 พฤษภาคม 2564). เข้าถึงได้จาก (<http://www2.thaihealth.or.th/Content/28503>)
- สุวรรณา เดชะธีระปรีดา. (2557). การบริหารจัดการกิจกรรมนันทนาการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลหนองน้ำใส อำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. ปีที่ 3, ฉบับที่ 2, หน้า 89-100
- สุพรด บุญอ่อน, พระครูสิริสุริยนิเทศน์, พระครูใบฎีกาณทล เขมโก, ปฎิธรรม สำเนียง และธีรพันธ์ เขียวรัมย์. (2563). โรงเรียนผู้สูงอายุ: การจัดการสุขภาพและสวัสดิการผู้สูงอายุในภาคกลาง. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ. ปีที่ 5, ฉบับที่ 1, หน้า 122-140

- อัจฉรา ปุราคม, สบสันต์ มหานิยม, สุพรทิพย์ พุพะเหนียด, ทศนีย์ จันธิยะ, สุภิญญา ปัญญาสิทธิ์, นิตยา แสงขึ้น และสุภารัตน์ วัดปลั่ง. (2562). การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้สุขภาพผู้สูงอายุแบบองค์รวม. วารสาร วิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ. ปีที่ 20, ฉบับที่ 1, หน้า 124-138
- อัจฉรา ปุราคม และเกษม นครเขตต์. (2554). ความเคลื่อนไหวระดับสากล: หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม ทางกายเพื่อสุขภาพ. วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการ. ปีที่ 37, ฉบับที่ 3, หน้า 71-76
- อาชัญญา รัตนอุบล, สาริพันธุ์ ศุภวรรณ, วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา, มนัสวาสน์ มนัสวาสน์, วรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา, ปาน กิมปี, ณัฐธลักษ์ณ์ ศรีมิชัย, สุวิธิตา จรุงเกียรติกุล และระวี สังข์โสภณ. (2555). การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษา/การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ. วารสารครุศาสตร์. ปีที่ 40, ฉบับที่ 1, หน้า 14 - 28
- อาชัญญา รัตนอุบล. (2559). การเรียนรู้ของผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมพัฒนานวัตกรรม คำรา และเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Boulton-Lewis, G. and Purdie, N. (2010). The Learning Needs of Older Adults. **Educational Gerontology**. Vol. 29, Issue 2, pp.129-149. DOI: 10.1080/713844281
- C. Jessie Jones, and Debra J. Rose, (2005). **Physical Activity Instructions for Older Adults**. (1st Edition). Champaign, IL: Human Kinetics
- Formosa, M. (2002). Critical Gerogogy: Developing Practical Possibilities for Critical Educational Gerontology. **Education and Ageing**. Vol. 17, Number 3, pp. 73-86
- Gray, H. (1999). Is There a Theory of Learning for Older People?. **Research in Post-Compulsory Education**. Vol. 4, No. 2, pp. 195-196
- Maderer, P. and Skiba, A. (2006). Integrative Geragogy: Part 1: Theory and Practice of a Basic Model. **Education Gerontology**. Vol. 32, Issue 2, pp. 125-145. DOI: 10.1080/03601270500388158
- Maslow, A. and Lowery, R., Eds. (1998). **Toward a Psychology of Being**. 3rd Edition, John Wiley & Sons, New York.
- Nunan, D. (1991). **Language Teaching Methodology: A Textbook for Teacher**. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Nunan, D. and Lamb, C. (1996). **The Self-Directed Teacher: Managing the Learning Process**. Cambridge, UK: Cambridge University Press
- United Nations Development Programme. (2009). **Supporting Capacity Development: The UNDP Approach**. New York: NY, Bureau for Development Policy. Libraries. Access (19 May 2021). Available (<https://www.undp.org/content/undp/en/home/librariypage/capacity-building/support-capacity-development-the-undp-approach.html>)
- World Health Organization. (2002). **What is “Active Ageing”?** Libraries. Access (19 May 2021). Available (<http://www.who.int/ageing/activeageing/en/>)